

NAŠA MOČ

GLASILO SLOVENSKEGA DELAVSTVA.

Izhaja vsak petek.

Uredništvo
upravnništvo
Kopitarjeva
ulica šte. 6.

Naročnina znaša:

celoletna . . . K 4.-
poluletna . . . „ 2.-
četrtna . . . „ 1.-
Posamezna št. „ 0.10

Št. 46.

V Ljubljani, dne 13. oktobra 1911.

Leto VI.

Uradnik in delavec.

Liberalci imajo svoja središča po mestih. Pravzaprav so to gosposki, mestni ljudje, ki so več let trgali hlače po šolah, nego drugi. Za njimi gredo napol vsled neumnosti, napol zavoljo sile, ki se jim dela, trgovci, obrtniki in po kmetih štacunarji, krčmarji in učitelji. Seveda ne vsi, ampak tem več, čim večjo politično moč imajo mestni liberalci v rokah. Vodstvo liberalcev imajo študirani ljudje — advokati in uradniki. Uradništvo je jedro liberalnih strank.

Zato se ni čuditi, če se to ob vsaki priliki pokaže. Tako tudi v narodnostnem vprašanju. Če prebiraš liberalne liste, ko pišejo o narodnosti in njenih bojih, srečaš pravzaprav v enomer skoraj samo uradniško vprašanje. Potegujejo se za narodne uradnike, za pravice jezika v uradih itd. Tukaj pa ljudstvo gre svoja pota. Tudi delavec — to moramo očitno priznati — se za to plat narodnostne politike ne more ogreti. Za šolo pač, ker to razume, za uradniško reč pa ne! Sluti pač, da ni vse tako, kakor se piše in govori, in da je velikemu šumu odzad zelo mnogokrat samo osebnostna korist, želja, da bi ta ali oni avanziral.

Pa to še ni poglavitni vzrok, da je delavec za to reč mrzel, in da celo ravno zavoljo nje tako nezaupno gleda ves narodnostni boj. Glavni vzrok za to je ta-le: Delavec ne čuti zveze med seboj, med svojim stanom in med uradništvom. Če mu praviš, da mora tudi njega zanimati, da dobe slovenski uradniki dobre službe, ker se to tiče tudi njegovih otrok, se ti trpko nasmeje in ti poreče, da je gospoda šolanje za uradniške stanove ohranila najprej zase, in da delavskih otrok le redko kateri zleze skozi komat visokih šol.

Uradništvo mu je tuje; pravzaprav čuti, da so uradniki na svetu, samo takrat, kadar ga boli. Kar izkuša od uradništva, mu ne vzbuja posebne ljubezni in spoštovanja do tega stanu, zato se pa tudi za narodnostna vprašanja, ki so z uradništvom zvezana, ne zanima, oziroma gre še dalje: posmehuje se jim in se norčuje iz tistih, kateri se ogrevajo zanje. Tako je in nespametno bi bilo, ko bi hotel kdo to reč zakrivati.

Seveda: kadar je kak boj med delavci in delodajavci, čuti delavec, da je uradništvo proti njemu. Kadar ima opraviti pri politični ali sodni gosposki, se mu zdi, da je pri tujih ljudeh, ki ga ne poznajo, ki jim je tudi on tuj, ki so mu celo več ali manj nasprotni. Ta občutek je globoko vkoreninjen v duši našega ljudstva in našega delavca.

Kadar se mu godi krivica, ga ta krivica ne boli nič manj, če mu jo prizadene kak Nemec, Lah ali Slovenec. Pravzaprav ga od domačina udarci še bolj bole. Zato se ogiblje, kar le mora, gosposki. Čmeren, nezaupen, poln temnega suma občuje z njo in vesel je, kadar je zopet proč od nje.

Dokler se razmerje uradništva do delavstva temeljito ne predrugači, ne bo mogoče zanesti zmislja za narodnostni boj, kolikor je zvezan z uradniškim vprašanjem, med ljudske vrste. Prazna je vsaka nada v tem oziru, če se uradništvo temeljito ne izpremeni in ne prepoji samo z ljudskim duhom. Naj mažejo liberalni listi cele skladovnice papirja v tem oziru, naj pretakajo znoj z obraza liberalni govorniki po shodih in v zbornicah, kanclija in kanclijski ljudje bodo ostali tuji ljudstvu, dokler jim bo ljudstvo in njegova duša tuja reč.

Kdor tega ne razume, tudi ne bo razumel, zakaj socialna demokracija s svojim mednarodnim načelom tako lahko dobi vernih poslušalcev med delavci. Ljudsko uradništvo, ki bo spoštovalo vse, kar je svetega delavčevemu srcu, ki bo umevalo njegov težki boj za vsakdanji kruh, ki bo branilo proti vsakemu njegove pravice, ki ga bo podpiralo pri njegovih naporih, bo našlo tudi v njegovem stanu prijateljev in tudi ta plat narodnega vprašanja bo prej pravilno uravnana.

Z lastnimi močmi.

SIJAJEN SHOD KRŠČANSKIH ŽELEZNIČARJEV NA DUNAJU.

V nedeljo, dne 8. t. m., je priredilo pravovarstveno in podporno društvo »Prometna zveza« krščanskega železničarskega obojstva v ljudski dvorani dunajske mestne hiše sijajno obiskán shod, da se slovesno manifestira trdna, nepremagljiva solidar-

nost železničarjev. Počastili so ga tudi drž. poslanci Kemetter, dr. pl. Baechle, dr. Jerzabek in Brandl, kakor tudi deželna poslanca Spalowsky (Dunaj) in Tischitz (Line).

Ko je otvoril shod in pozdravil zborovalce predsednik Böhm, je govoril poslanec Kemetter, da označi zadnje gibanje državnih železničarjev in da pouči zborovalce v imenu »Prometne zveze« o stavljenih zahtevah in o privolitvah železniškega ministrstva. Svojčas je govornik železničarjem obljubil, da bo njih zahteve najtoplejše zastopal. Kmalu se bo moralo pokazati, če je res prepojena zbornica v svoji večini po demokratskem duhu, in če se zopet ne bo smatrala za zastopnico plutokracije, denarnih mogotcev. Železniškemu ministrstvu priporoča govornik, da naj posnema zgled, ki ga je dala zadnji čas uprava nižjeavstrijskih deželnih železnic glede na skrb za svoje obojbe, ki mu je gospodarsko stanje zdatno izboljšala in napravila reformo, ki sega nazaj do 1. februarja. Končno izjavi poslanec Kemetter, da je 5. oktobra izročil vse želje posamnih skupin zbornici. Na podlagi te vloge hoče delovati za koristi železničarjev. Končno poziva železničarje k slogi.

Deželni poslanec Pischitz temeljito razpravlja o žalostni usodi železničarjev, osobito železniških vrejevalcev in predelavcev, slug pri bloknih signalih in čuvajev, kakor tudi rokodelcev in konča z zahtevo, da mora tudi železničar dobiti svoje pravice.

Adjunkt Langeder je govoril o položaju delavcev na progi, delavcev po kurilnicah, nakladalcev premoga, skladiščnih delavcev in primerjal njih plače s plačami industrijskega delavstva. Ostro je obsojal brezmejno pot oblasti, razmetavanje časa in denarja in priporočal državni železniški upravi, da naj sledi zgledu nižjeavstrijske deželne železnice, tovariše železničarje pa pozival k slogi.

Ključavničar Eichler naglašja, kako potrebno je, poučiti javnost o goli resnici usode železničarjev. Pečal se je osobito s službo postajnih delavcev, delavcev po delavnicah in po kurilnicah. Če je upravičeno, da se je zadnji čas tako pomnožilo število

Slaba srca.

(Dalje.)

»No, saj sem ti često pripovedoval o njih, naenkrat sem umolknil, toda ti niti opazil nisi. Oh, Arkaša, kako težko mi je bilo, ko sem ti moral tajiti; toda jaz sem se bal govoriti. Menil sem, da se bode vse razdrlo, in jaz sem zaljubljen, Arkaša! Moj Bog! A čemu cela ta povest« — je nadaljeval med tem, ko se mu je jezik zapletal vsled razburjenosti: »ona je imela zaročnika še pred enim letom, toda naenkrat je bil nekam premeščen; tudi jaz sem ga poznal. Bog naj ga spremlja! No, on ni pisal niti besedice, popolnoma je utihnil. Oni dve sta čakali, čakali; kaj pomeni to... Naenkrat je prišel pred štirimi meseci oženjen, a k njim ga ni bilo. To je surovo in prostaško! Nikogar ni bilo, ki bi se bil zavzel zanje. Ona je jokala, jokala sirota, in jaz sem jo začel ljubiti... Že od nekdaj sem jo imel rad. Nato sem jo začel tolažiti, večkrat sem šel tje, no, in res ne vem kako se je to zgodilo, da me je tudi ona vzljubila. Pred enim tednom pa se nisem mogel premago-

vati, jokaje sem ji povedal vse... no, da jo imam rad, z eno besedo: vse!... »Tudi jaz bi Vas rada ljubila, Vasiliij Petrovič, toda jaz sem revica, a ne rogaajte se mi, nikogar ne smem več ljubiti...« No, bratec, umeješ, umeješ?... In tedaj sva se zaročila. To in ono sem razmišljal, nato sem rekel: »Kako bova sporočila mameci?« A ona je nastavila: »Težko bo šlo, potrpite nekoliko. Ona se boji, mogoče, da bi me sedaj ne dala aVm; samo joka.« — No, in danes ji nisem niti rekel, kaj menim storiti, povedal sem materi vse. Eliza je pokleknila prednjo, jaz tudi... no, in ona je naju blagoslovila. Arkaša, Arkaša! Dragi moj! Skupaj bodeš stanoval z menoj. Ne, za nobeno ceno se ne ločim od tebe!...«

»Vasja, kakor te vidim, ti ne verjamem, prav gotovo tega ne morem verjeti, prisegam ti zares, meni se zdi, kakor bi... Slišiš, ti se torej ženiš?... In jaz nisem vedel za to, a? Resnično, Vasja, pripoznam ti, bratec, tudi jaz sem se nameraval oženiti; a ko se že ti, tedaj je vse eno! Ej, bodi srečen, bodi srečen!«

»Bratec sedaj mi je tako sladko pri srcu, tako lahko v duši,« — je dejal Vasja, nato

je vstal in začel hoditi po sobi. »Ni li res? Ni li res? Torej tudi ti čutiš to? Naposled bomo živeli skupaj skromno, a vendar srečno. In to ni domišljija. Naša sreča ni zapisana v nobeni knjigi, ali vendar bomo srečni.«

»Vasja, Vasja, poslušaj me!«

»Kaj?« — in Vasja se je ustavil pred Arkadijem.

»Ravnokar sem se domislil... zares, a bojim se ti povedati!... Oprosti in razženi moj dvom. A od česa boš živel. Veseli me, ko se ženiš in ne morem se ubraniti tega veselja, a od česa boš živel?«

»O Bog, o Bog! Kakšen človek si, Arkaša!« je dejal Vasja in ga začuden gledal. »Kaj je tebi? Niti stara mati ni o tem razmišljala, ko sem ji vse povedal. Vprašaj samo, od česa se oni žive. Na leto imajo 500 rubljev za tri osebe, ker toliko iznaša pokojnina rajnikova. S tem se živi ona, stara in mali bratec, za katerega so plačali tudi šolnino — torej vidiš kako žive. Midva sva proti njim prava bogataša! Poglej, pri meni se dobi v nekoliko boljšem letu tudi okroglih 700 rubljev«

(Dalje prihodnjič.)

uradnikov, je tembolj potrebno, da se pomnoži število delavcev. Položaj je resen. Povsod vlada bojno razpoloženje. Železničarjev ne hujskajo vodstva organizacij, marveč nastavljeni vodstva organizacij. Če bi danes kak član vodstva kake organizacije milo govoril, je v nevarnosti, da se pomede ž njim. Uprava državnih železnic naj se ali odloči, da izda znatno vsoto, če tega ne stori, je boj gotov, ki ga bomo izbojevali železničarji ne glede na strankine razločke do konca. Poziva končno poslance, da naj se z vso močjo zavzamejo za koristi železničarjev. Resolucija, ki jo je stavil, je bila z velikanskim navdušenjem sprejeta.

Deželni poslanec Spalowsky je govoril o reformah, ki so se izvedle na nižjeavstrijskih deželnih železnicah, in sicer izključno po zaslugi in po posredovanju »Prometne zveze«.

Strojvodja Heitzinger je tudi govoril o reformah nižjeavstrijskih deželnih železnic in se zahvalil upravi kakor tudi »Prometni zvezi«, ki je napravila neštete korake za korist železničarjev.

Državni poslanec Neunteufel je sijajno govoril o železničarskem vprašanju in o draginji. Zboljšanje stanja železničarjev ni zgolj stanovska, marveč je ljudska zadeva. Zboljšanje življenjskih potrebščin železničarjem se mora smatrati za uimsko zadevo; saj bi se mu dalo zgolj to, kar je že enkrat imel. Cela državna uprava mora služiti veliki množici, poklicana je zato, da dvigne gospodarsko življenje.

Poslanec Jerzabek je obrazložil draginjsko vprašanje in njegove razloge in pobil trditve nasprotnikov, češ da so krščanski socialci vsega krivi. Sedanja draginja je izrodek tistega kapitalizma, ki je zmagal 13. in 20. junija v Avstriji.

Državni poslanec dr. pl. Baechle je govoril o sedanjem položaju v zbornici in o stališču, ki ga zavzame krščanskosocialna stranka, ki je neodvisna od vlade, a se tudi ne vkloni ulici. Demonstracije in revolucije koristijo zgolj reakciji, a ne odpravijo draginje.

Ko sta še govorila delavec Humer iz Linca in pregledovalec voz Rokosz iz Černovic, zaključil predsednik Böhm sijajno uspeli shod.

× × ×

Prihodnji torek 17. t. m. ob 8. uri zvečer bo v »Ljudskem Domu« jako zanimivo predavanje. Prvikrat nastopi pred našim občinstvom znani slovenski umetniški kritik g. **Ante Gaber**, ki bo predaval: »**O umetnosti v navadnem življenju**«. To predavanje bo nekaj novega in posebnega, zato naj bi naši somišljeniki in naše somišljenice v torek v najobilnejšem številu pohiteli k predavanju. Vstopnine ni. Opozarjajte na to predavanje svoje znanke in znance!

Šentpeterski Orel v Ljubljani vabi k zabavnemu večeru, ki ga priredi v nedeljo dne 15. oktobra 1911 v Rokodelskem domu, Komenskega ulica 12. Začetek točno ob 6. uri zvečer. Vstopnina: Sedeži I. vrste 1 K 40 vin., II. vrste 1 K, III. vrste 60 vin. Stojišča 40 vin. — Predprodajo vstopnic je prevzel pri prijaznosti gosp. Ivan Podboj, trgovec pred sv. Petra cerkvijo. Preplačila za odsek se hvaležno sprejemajo!

Sv. Tomaž pri Ajdovščini. V nedeljo, dne 15. oktobra, priredi naša skupina Jugoslovanske Strokovne Zveze svojo prvo veselico. Igrala se bode dr. Krekova igra »Tri sestre«. Uprizarjali bodo to igro sami člani skupine J. S. Z., kateri nastopijo prvikrat na odru. Program je lep, zato pričakujemo ta dan, ako bo lepo vreme, obilne udeležbe. Za slučaj slabega vremena se veselica vrši prihodnjo nedeljo, 22. t. m. — Hvala Bogu, naša skupina J. S. Z. vedno bolj napreduje, občinstvo se vedno bolj zanima za nas. Sedaj že snujemo »Katol. izobraževalno društvo«, fantje Orla, dekleta »Bogomilo«. S tem korakom se bode tudi marsikaj spremenilo v naši občini. Naše nasprotnike pa to grozno boli, zlasti g. učitelja; on se najbolj prizadeva, da bi našo stvar pokopal, a je že prepozno. S tem, kar smo začeli, bomo tudi neustrašeno nadaljevali, in od tega se ne premaknemo. Saj vse to smo že slutili, od katere strani bodo strele letele. Zato tudi rečemo s pesnikom: Pač bo zagnal sovražen hrum; — A kaj nam srd sovraga! — Razum naš, bratje, in pogum, — Sovraga vse premaga. — Član skupine J. S. Z.

Med brati in sestrami.

MLADENIŠKI SHOD NA ILOVICI PRI PODMELCU.

Ta shod je sklical preteklo nedeljo ob 3. uri popoldne dr. Tuma kot odposlanec socialistične zveze za Goriško. Mladeničev je prišlo na shod kot listja in trave, tako, da če bi šteli vse, kar je bilo otrok, žensk, tuje mularije iz klavžarske tovarne in domačih odraslih, bi jih našteali morda kakih petdeset. Posebno je bil ta dan ves na zmeteh neki mladenič iz Drežnice, ki ima na onem svetu — ženo, na tem pa — pet nedoraslih otročičev. — Ta rdeči mladenič nima navadno časa iti v cerkev ob nedeljah ali pa o veliki noči k spovedi, ker mora delati s polnim parom za rešitev važnih svetovnih vprašanj. Peča se namreč z visokim problemom, kako strmoglaviti klerikalno avstrijsko vlado, ki je kriva draginje, kolere v Kalabriji, kuge na gobcih in parkljih in vseh neštevilnih kaccenjarov (-jamrov), pod katerimi stokajo rdeči Njeguši zlasti ob ponedeljkih. »Mladenič«, dajaj svojim otročičem lep vzgled, uči jih moliti in hoditi v cerkev ter vodi jih k Bogu pristijanov, ne pa k rdečemu Molohu, ki jim bo požrl telo in dušo!

Da Tuma s svojim mladeniškim shodom ni bil zadovoljen, priča dovolj to, da je nekaj godrnjal čez duhovnike, češ, da prepovedujejo ljudem v cerkvi, naj ne hodijo na socialistične shode. Mi, ki smo bili v cerkvi v nedeljo, nismo slišali tam o o Tumovem shodu niti besedice! — Sploh ni naš župnik tako tumast, kakor abruški vojvoda, da bi z velikimi topovi streljal na stare turške skatlje. — Naše ljudstvo je pa tudi prebrihtno, da bi mu še kaj mogel — mišmaš iz rdečega korita. Kar je povedal Tuma pametnega, si je izposodil pri krščanskih socialcih ali pa pobral iz »Domoljuba«, drugo so pa vse stokrat premlačene sodrugaške čenče, s katerimi ne bo Tuma tukaj pri nas preslepil drugega, razven kakega socialnega in političnega samosrajčnika. — Prihodnjič povemo pa še katero o raznih dogmah, ki jih je nezmotljivi rdeči marternik v svoji triurni ekstazi razglasil na slovitem »mladeniškem shodu v gostilni »Pri grozdu«.

LISJAKOVO PISMO.

(Konec.)

Vidiš, tam le tistega starega moža, kako pridno pometa živo apno iz vozov — to res ni zdravo delo, ampak če ga uničimo, bo eden »klerikalec« manj. Klerikalci pa so nam najbolj na potu. Če kaj bereš »Zarjo«, boš ja vedel, da mi socialni demokrati spoštujemo vse, liberalce in jude, samo »te farške« pa zaničujemo, ker so prepošteni in nam vselej in povsod prestrižejo naše hinavsko delo. Mi imamo mnogo posla, da se klerikalstvo pri nas ne povzpne do veljave, ker drugače bi nam pela druga piščalka. Če bi že ne bili oni naši zapovedniki, pa bi vsaj vsi enaki bili, morali bi vsi delati, delo bi se tako razdelilo, da ne bi padel na nikogar sum, da se tega ali onega protežira, kar bi sicer bilo pošteno, vendar pa nam organiziranim ne na ljubo. Zdaj nam pa še daje poseben pogum okolščina, da smo dobili enega uradnika v Ljubljano, ki je naš bratec. Dosti sem zvedel, rekel sem »servus«, pa sem šel dalje. Razmere so me začele zanimati, in ker jaz vedno rad slišim oba zvona, sem si v glavo vtepel, da hočem na vsak način govoriti še s katerim, ki je član »Prometne zveze«, katero, kakor vem, rdeči tako proklete sovražijo. Pa kako? Pri delu jih ne smem motiti, da ne zapadejo graji. Ker mi je slučajno moja služba dopuščala, sem se postiral zvečer tam pri plotu in čakal, da kateri naših pride, da ga spremim in med potom kaj zvem. Prvi, ki so prišli, niso bili zame, bili so vsi že po videzu sociji, čili in veseli, kakor, da bi šele šli na delo. Za njimi so prišli zgarani možje, resnih obrazov in žuljavih rok. Enemu od teh sem se pridružil. Ste imeli dosti dela, ga vprašam. »Dela dosti«, mi odgovori. »Pa Vas je veliko v skladišču; delo se razdeli; na posameznika vendar ne pride veliko,« sem dejal. »Kaj pomaga veliko ljudi,« je vzdihnil moj spremiljevalec, »ker jih je pa skoraj polovica samo za napotje in za senco.« »Kako pa to,« ga vprašam začuden. »Prijatelj, to je tako: socialni demokrati nas tlačijo ob tla in steno, koder nas le morejo. Mi, ki nočemo trobiti v njih rog, pa smo reveži-trpini.« »Za božjo voljo, saj imate vendar svojo organizacijo »Prometno zvezo«; združite se trdno

in stopite sovražniku resno pred oči,« sem mu nato odgovoril, »pa bodo in morajo prenehati take razmere. Seveda, če molčite in ponižno prenašate batine nasprotnikov, morate vedeti, da jih to ojačuje in jim daje pogum do predrznih nastopov. Imate na razpolago »Našo Moč«, v nji lahko obelodanite vse krivice, ki se Vam gode, tako pa, če mirno trpite, mora ves svet misliti, da zadovoljno živite. Kakor mi je znano, je vas precejšnje število združenih v »Prometni zvezi«; če se pa počutite še preslabe, pa skrbite, da se vaša četa pomnoži. Ampak zdi se mi, da vam niso krivi toliko sociji, kakor pa vaš lastna strahopetnost in vaš strahopeten nastop. Zabavljati čez sovražnika na tihem ni zadosti, treba mu je stopiti na odprtem polju nasproti — oko v oko, in videli boste, da se vam vaša usoda izboljša.« »Res je tako,« mi je možak pritrdil, »ampak pri nas so čudne razmere. Sicer delajo sociji tudi samo z ustmi, ali oni govore tako glasno, da njihovim pristašem vedno le to po glavi šumi, kaj se jim je vtulilo. Prepričan sem, da naša organizacija »Prometna zveza« nadkriljuje povsem rdečo organizacijo, ali treba je to ljudem jasno povedati. »Naša Moč« nam marsikaj dobrega pojasni in raziasni ali žive besede nam pa vendar le manjka. Ne poznam te dobro, vendar pa mislim, da govorim s prijateljem poštenih načel, zato sem to povedal. Pa ne pravi tega naokoli ker drugače grem gotovo takoj v »švajngleis« vozove prat.« »Lahko noč — bodi zdrav;« — bila sva pred njegovim stanovanjem in mož je izginil izpred mojih oči.

Vidite prijatelji, ker ste me že povabili, da kaj pogledam med vas, vam napišem samo to, kar sem takorekoč mimogrede videl in slišal. Čudno se mi zdi, da ste tako potrpežljivi. Ojunačite se, zavedajte se, da ste tudi ljudje in zahtevajte odločno i vam pripadajoče človeške pravice.

S prijateljskim pozdravom

Vaš lisjak.

IZ IDRIJE.

Naši poslanci so edini, ki skrbijo za delavca, je dejal naš župan na Gostinčarjevem shodu. Obdačimo veleindustrije, pa bode dovolj denarja, da se draginja odpravi, je trdil g. Straus in sodrugi so mu pritjevali. Od naše strani se je uporabljalo in opozarjalo, da je ravno naš poslanec dr. Krek izdelal načrt zoper veleindustrije, ali zoper kartele. Čakali smo dolgo časa, da bi kak socialno demokratični poslanec se na to spomnil, a nismo dočakali, naše stranke mož je prvi na to prišel in radovedni smo, kako stališče bodo rdeči zavzeli v dunajski zbornici. G. Straus je rekel: Če bodo videli, da je zakon v prid delavstvu, bodo za njega če bode pa na škodo, bodo zoper njega. Sedaj pa berimo, kaj sobotni »Slovenec« na 4. strani »proti kartelom« poroča. »Dne 10. julija 1908 je sklenila zbornica, naj se nadalje do novembra izdela načrt zakona proti kartelom. Poročevalec dr. Krek je imel svoje poročilo za pododsek pripravljeno. To poročilo je prišlo v javnost in kapitalistični listi in društva so z vso silo padli po njem. Pododsek, ki mu je načeloval socialni demokrat dr. Ellenbogen, pa ni bil nikoli sklican, dasi ga je v zbornici večkrat zavoljo tega prijemal poslanec Choc. Splošno je vladalo mnenje, da soc. demokrati ne marajo nobenega zakona proti kartelom, ker so dogovorjeni z velikimi industrijskimi zvezami in dobivajo od njih znatne podpore.« Vidite g. Straus, kako so vaši poslanci za delavca in proti draginji? Ko so vaši voditelji pri zadnjem obhodu na Dunaju ščuvali delavstvo, je to res pobilo okna na mestni hiši, razsajalo po šolskih poslopjih, vdrlo v prodajalne revnega branjevca, a pri Rotšildu niso nobene šipe pobili, pri veleindustriji nobene škode naredili, kajne tako se dela proti draginji, tako se skrbi za delavca trpina?

»Zarja« napada idrijske Čehe. Inženir Šotola je služil kot nadzornik pri stavbi naše realke, mu očita. Zakaj pa ne primete tovarišev liberalcev, saj so mu oni poverili to službo in še veseli so bili, da je sprejel, ker družega tehnika tu ni bilo. — Najbolj na poti je pa nadoskrbnik Vitouš, ki je v občinskem zastopu vprašal, kje se bo dobilo pokritje ako se podpore realcem zvišajo. List kar pravi, da so Čehi nesreča za Idrijo. In zopet ne škodi, ako malo nazaj pogledamo. Gerent je svoj čas hotel zvišati plače občinskim uslužbencem. Vsota ni bila velika, vendar bi bilo dotičnim precej pomagano. Kaj se zgodi? Liberalci rekurirajo proti

temu sklepu, češ, ni pokritja in zvišanje plače liberalnim uradnikom je šlo po vodi. In zoper te se ni uprla ne »Zarja«, ne svoječasni »Naprej«. Svetovali bi le malo več doslednosti, saj so vendar modroslovci pri listu.

Iz Idrije. Čudne reči smo slišali od dunajskih soc. demokratov. »Reichspost« poroča, da dunajska mestna pivovarna ni hotela zvišati cene pri pivu, in noče stopiti v kartel tovarnarjev. Sedaj hujskajo delavce, naj oni zahtevajo zvišanje plače, da bode prisiljena pivovarna zvišati svoje pridelke. Občina bode svojim delavcem lahko zvišala plačo, saj ima prebitka 8 milijonov in že pokojni Luegger je mestnim uslužbencem zvišal svojčas plačo nad 1 milijon kron, da so bili bolje plačani, kakor v vsakem drugem prestolnem mestu. Ali je to delovanje proti kartelom, ali je to delovanje, naj se veletrgovci bolj obdačijo?

Tobačno delavstvo.

Interpelacija

poslancev dr. Korošca, Gostinčarja in dr.
Kreka na Nj. eksc. g. fin. ministra.

V c. kr. tob. tovarni v Ljubljani se dogajajo napram delavstvu stvari, o katerih ne moremo molčati.

Delavkam se odteguje bolniška podpora, četudi jih zdravniki spoznajo za bolne. Takó je neka delavka z imenom Zorc, dobila bolniški dopust, brez da bi se ji dala bolniška podpora, do katere ima kot plačujoča članica tovarniške bolniške blagajne popolno pravico. Bolnišnino je dobila za šest tednov, dalje se ji je kljub bolezni odrekla. Takih slučajev se je baie zgodilo še več.

Delavke, začasno provizijonirane, se silijo v delo, vkljub temu, da imajo od privatnih zdravnikov spričevalo, da so vsled bolezni nesposobne za delo. Nasprotno pa se puščajo doma ženske, ki bi rade šle delati. Pomoči v tem oziru nimajo nobene, ker morajo imeti zdravniki v tem oziru od vodstva gotova navodila, po katerih se jim je ravnati.

Nadzorovalno osebje nastopa deloma proti delavstvu žalivno, posebno neki starejši poslovodja;

Podpisani vprašajo:

Ali so te razmere v ljubljanski tobačni tovarni znane Nj. eksclenci?

Ali hoče Nj. ekselenca ukreniti vse potrebno, da se razmere delavstva v c. kr. tobačni tovarni v Ljubljani nepristransko preiščejo in nedostatki odpravijo.

Dunaj, 10. oktobra 1911.

Dr. Korošec, Gostinčar, dr. Krek, Brenčič, Jaklič, Grafenauer, Pišek, Demšar, dr. Benkovič, dr. Jankovič, Rožkar, Fon, dr. Verstovšek, Hladnik, dr. Šusteršič.

Krvoses kapitalizem.

Dopis iz Tržiča nam poroča, da je neki mojster pred nekaj tedni v predilni tovarni v Tržiču obdolžil delavko, da dela slabo blago. In ker je delavka dobro bila izkušena, je rekla, da tó blago ni njeno. Mojster jo je silil, da bi ostala pri tem in ji je dal 80 vin. kazni. Delavka pa tega ni hotela sprejeti, zato jo je mojster tako močno sunil od sebe, da je zelo nesrečno padla in se ni mogla vzdigniti od tal. Pa tega on ni pomislil, da delavka ni sama in se lahko naredi velika nesreča. Ona se je ranila tako, da je mogla iti h gosp. zdravniku. Zdravnik je rekel: »To moraš na sodnijo naznati.« Obravnava je bila tako, da mojster ni druge kazni dobil, kakor 10 K globe. Delavka je 3 dni v postelji ležala, 14 dni je bila nesposobna za delo. Toliko imajo zdaj taki delavci veljave v tovarnah, ki gospodom 22 let zvesto in pridno delajo, potem jih pa mojstri po tleh sujejo. Neki delavec je rekel: »Ko bi bil moje ženo tako sunil, jaz ne vem, kaj bi ž njim storil.« Tó je mojster takoj zvedel, je šel k delavcu in je rekel: »Ako ti ni všeč, tam so vrata pa pojdi.« Neka delavka mu je rekla, ki se ji je mojster smilil, ker je tako veliko kazen dobil: »Saj tudi na Hrvaškem ljudi tepejo, pa ni nič iz tega.« Jaz pa svetujem tisti delavki, če ji je dolgčas po raznih batinah, naj pa gre 14 dni namesto plačila k tistemu mojstru in mu nastavi hrbet, da jo bo plačal. Žalibog, da je zdaj taka po tovarnah, namesto da bi delavec z delavcem potegnil, mu

je pa ljubše z mojstrom potegniti. Ako se bo tako godilo po tovarnah, bodo kmalu delavci sužnji.

Državni zbor.

(Izvirno poročilo »Naši Moči«.)

Državni zbor je pričel dne 5. t. m. zopet svoje delovanje in sicer pod vtisom draginjskega rumla. Takoj prvi dan je soc. demokracija pokazala kaj zna. Ko je po navadnih formalnostih dobil dr. Adler besedo in v strupeno zavitem govoru izrekel stavek: »Ne čudite se, da nastene polom (Ausbruch), pač pa je vsakdanji čudež, da te velike mase v celi državi prenašajo in ne vdarijo«, je ustrelil neki soc. demokrat petkrat v zbornico proti ministrom. Predno pa je ustrelil pa je zaklical značilne besede: »Živila internacionalna soc. demokracija«! Vsa zbornica je osupnila nad hudodelskim činom mladega zaslepljenca. Takoj pa je nastal vihar, katerega bo soc. demokracija pomnila dolgo časa. Morilci, (Mordbuben), zapeljivci, sleparji in drugi podobni klici so strahovito odmevali po zbornici. Soc. demokracija pa je stala blede kot zid ob tej demonstraciji. Seja se je prekinila, signalni zvonci so zapeli, vsi vходи so se mahoma zaprli, da ne uteče storilec, ki je bil pa prijet še na galeriji. Ko se je pričela zopet seja so se ponavljali isti prizori. Dr. Adler skoro ni mogel govoriti svojega opravičevalnega govora. Ministrski predsednik, ki je imel govoriti o draginji, je izrazil le ogorčenje nad zločinom, ki se je vršil proti vladi in parlamentu. Rdeča garda je bila poparjena in ni vedela kaj storiti. Storilec je strasten soc. demokratični agitator iz Dalmacije, z imenom Njeguš Vavrak, ter je mizarski pomočnik. V njegovem spremstvu je bil tudi nekdanji mizar, ki je pa sedaj uradnik rdeče mizarske organizacije na Dunaju. Sodi se, da je bil napad dogovorjena stvar, okoliščine kažejo na to. Dokazala bo morda sodna raziskava, katera se vrši s polnim parom. Pavlina, ki je svojedobno delal tudi v Ljubljani, so tudi zaprli in izročili sodišču. Soc. demokracija zatajuje z vso silo Nikola Njeguša Vavraka kot svojega, oziroma ga hoče proglasiti za bebeca. Pri tem bo menda le to res, da je bebec ker se je udal soc. demokraciji, po kateri je prišel v ječo, med tem ko se povzročitelji nepotrebne razburjenja lepo skrivajo za varnimi zidovi imunitete in časopisja.

Vlada je predložila zbornici proračun za leto 1912, v katerem je proračunjenih dohodkov 2.916.990.344 K, potrebščin ali stroškov pa 2.916.685.263 K, toraj bi bilo 305.081 K prebitka. Finančni minister je napovedal tudi nekaj novih davkov, oziroma zvišanja davkov in sicer hoče zvišati davek na osebno dohodnino od 10.000 K dohodkov naprej. Dalje davek na dividende in tantijeme raznih direktorjev in upravnih svenikov.

Predložila je vlada tudi predlogo o
zboljšanju uradniških in služabniških do-
hodkov, za katere zahteva pokritja iz novih
dohodkov.

Socialno zavarovanje je zopet na dnevnem redu. Vlada je predložila zbornici načrt, ki pa bistveno ni spremenjen. Sedaj je na zbornici, kedaj prične s posveto-
vanjem te važne predloge.

V soc. demokraciji so se začeli goditi čudeži. Dr. Ellenbogen sklicuje pridno narodno - gospodarski odsek, v katerem se razpravlja zakon o kartelih, o katerem prej ti gospodje niso hoteli ničesar slišati in vsled tega tudi niso sklicali več kot dve leti odseka. Jim pač teče v grlo voda.

Kedo je pravzaprav sprožil revolver na parlament in vlado? To vprašanje je sedaj zelo važno. Dejansko je streljal soc. demokratski agitator Njeguš Vavrak, posredno pa je sprožila revolver popustljivost vlade napram soc. demokraciji. Soc. demokracija je imela vse kar je hotela. Na shodih in v časopisju je hujskala na revolucijo proti državi, je hujskala proti cerkvi in veri, proti oblasti in vsem redu. Vse to je gledala vlada lepo mirno in tiho. Posledica tega je kralv in razbijanje na Dunaju ter »cilšajba« za revolverске strelne vaje, avstrijski parlament in minister Hohenburger.

Dejanski napad na parlament je izvršila soc. demokracija po nje agitatorju Njegušu dne 5. oktobra t. l. Tista soc. demokracija, ki sicer neopravičeno prisvaja sebi zaslug za splošno in enako volilno pravico, je napadla ljudsko zastopstvo z revolverjem v roki. Terorizirati hoče svobodno voljene ljudske zastopnike, da bi glasovali iz strahu za nje demagogijo. Junaki svobode, so na potu pokopati ljudske pravice. Nasprotniki splošne volilne pravice preže za vsemi vogali na priliko, izvršiti svoj namen in socialna demokracija jim gre na roko s tem, da strelja v zbornico. Ta čin je res vreden stranke, ki nosi rdečo zastavo, okrvavljeno s krvjo zapeljanih demonstrantov na Dunaju.

Rdečkarji se sedaj zvijajo in zatajujejo lastno kri. To so vam junaki! Najpreje hujskajo nevedne ljudi, jih pošiljajo v boj, ko pa je čin izvršen, jih pa zataje, češ, to niso soc demokrati. Tako taje sedaj tudi od njih zapeljanega in nahujskanega Njeguša, vkljub temu, da je pred strelom zaklical: »Živela mednarodna soc. demokracija!« in da je poizvedba pokazala, da je bil v Dalmaciji strasten soc. demokratičen agitator. In ti junaki hočejo preosnovati družbo? Kaj!? Lahko je hujskati izza plota, kakor dr. Adler, potem se pa skriti, ako se izvrši posledica hujskanja. »Čudež je, da mase ne udarijo,« ko pa poči revolver in krogle ogroze ministre in poslane, pa reči, »to ni naše delo«. In takim možem naj verjame naš delavec? Kdor le nima žaganja v glavi, tega ne more.

Interpelacija

poslanca Gostinčarja in tovarišev na Nj.
ekscelenco gosp. voditelja ministrstva za
javna dela.

Delavcem na državnih cestah so se uredile plače in službeno razmerje, pozabilo pa se je urediti tudi njihove provizije, katerih ureditev je z ozirom na draginske razmere zelo nujno potrebna.

Podpisani vprašajo:

Ali hoče Nj. ekselenca zaukazati ure-ditev provizij državnih cestnih delavcev (ce-starjev) v smislu dejanskih potreb.

Dunaj, 10. oktobra 1911.

Gostinčar, Grafenauer, Jaklič, dr. Krek, Jarc, dr. Verstovšek, dr. Benkovič, Fon, Povše, Brenčič, Pišek, Demšar, dr. Gregorčič, dr. Žitnik, Hladnik.

Poslanec Gostinčar je vložil peticijo udov starih državnih služabnikov. Isti poslanec je vložil tudi interpelacijo zaradi zabranjevanja grabiti po eraričnih gozdih okoli Idrije listje in pobirati drevesne odpadke.

Kdo hoče doseči visoko starost? Profesor Mečnikov, slavní vodja Pasteurjevega zavoda v Parizu, trdi, da je uživanje kislega mleka, še posebno jogurtmleka, v katerem se nahaja največ bacilov kislega mleka, najbolj zdravo in razuntega vsebuje še mnogo maya-bacilov, ki so po izjavi tega in drugih zdravniških večšakov neobhodno potrebni za doseg dolgega življenja, dalje za ozdravljenje vseh želodčnih in črevesnih bolezni, posebno proti zaprtju. Za ozdravljenje z jogurtom rabimo takozvani jogurtov ferment, to je kulturo maya-bakterij. Ta ferment (kvas) se prodaja v podobí prahu ali pa stisnjen v tablete. S pomočjo fermenta v podobí prahu pripravljamo jogurtovo meko (prvotno zdravljenje), tablete pa jemljemo kar take, kakršne so in jih zapijemo z mlekom ali pa sladkorno vodo (priprosto zdravljenje). Več o tem najde cenjeni bravec v prilogi trdke **bratje Hiller** pod naslovom »Bitka med bacili«, ki smo jo priložili današnji številki našega lista. S tem vnovič opozarjamo na to velezanimivo »Bitko«. Naj poizkusi vsak z navedenimi praški, oziroma tabletami. Dobe se v lekarnah in drožerijah.

A. ŽIBERT
-- LJUBLJANA --
PREŠERNOVA ULICA
PRIPOROČA SVOJO VELIKO
ZALOGO ČEVLJEV
DOMAČEGA IZDELKA.

Najboljša, najsigurnejša prilika za štedenje!

Denarni promet l. 1909 čez 83 milijonov K.
Stanje vlog čez 21 milijonov K.
Lastna glavica
K 503.575-98.

Ljudska posojilnica

registr. zadruga z neomejeno zavezo

Miklošičeva cesta 8

prililče v lastni hiši nasproti
hotela „Union“ za franč. cerkvijo

prejema **hranilne vloge** vsak de-
lavec od 8. ure zjutraj do 1. ure pop.
ter jih obrestuje **4 1/2 %** brez
po kakem odbitku,
tako da prejme vložnik od vsakih
100 kron čistih 4-50 na leto.

Hranilne knjižice se sprejemajo kot gotov
denar, ne da bi se njih obrestovanje kaj
prekinilo. Za nalaganje po pošti so poštno-
hranilnične položnice na razpolago.

Dr. Ivan Šusteršič, predsednik; Josip
Šiška, stolni kanonik, podpred.; Odborniki:
Anton Belec, posest., podj. in trg. v Št. Vidu
n. Lj.; Fran Povše, vodja, graščak, drž. in
dež. posl.; Anfon Kobi, posest. in trg., Breg
pri Borovni; Karol Kauschegg, veleposest.
v Ljubljani; Matija Kolar, stolni dekan v
v Ljubljani; Ivan Kregar, svetnik trg. in
obr. zborn. in hišni posest. v Ljubljani; Fran
Leskovic, hišni posestnik in blag. „Ljudske
posojil.“; Ivan Pollak ml., tov.; Karol
Pollak, tovarnar in posestnik v Ljubljani;
Gregor Šilbar, župnik na Rudniku.

Spominjajte se pri vseh prireditvah,
pri vseh vseh veselih in žalostnih
dogodkih „Slovenske Straže“!

Bogata zaloga ženskih ročnih del in
zraven spadajočih potrebščin.

F. MERSOL

LJUBLJANA, Mestni trg št. 13.

Trgovina z modnim in drobnim blagom.

Velika izber vezenin, čipk, rokavic, no-
gavic, otroške obleke in perila, pasov,
predpasnikov, žepnih robcev, ovratnikov,
zavratnic, volne, bombaža, sukanca itd.

Predtiskanje in vezenje monogramov
in vsakovrstnih drugih risb.

Gričar & Mejač

Ljubljana

Prešernova ulica št. 9

priporočata svojo največjo
zalogo izgotovljenih oblek za
gospode, dečke in otroke.

Novosti
v konfekciji za dame.

Ceniki s koledarjem za-
stoj in poštne prosti.

POZOR!

Kdor želi imeti dobro uro,
naj zahteva z znamko

„UNION“

ker te ure so najbolj tr-
pežne in natančne, dobe
se pri

Fr. Čudnu

urarju in trgovcu v Ljubljani
delničar in zas'opnik
švicarskih tovarn „Uni-
on“ v Bielu in Genovi.

700 Uhani, prstani, briljanti. 1
Svetovnoznano najfinejše blago po najnižjih cenah.

**Agitirajte za naše glasilo
„Naša Moč“!**

Pozor slov. delavska društva!

Kupujte svoje potrebščine pri znani in pri-
poročljivi domači manufakturni trgovini

JANKO ČEŠNIK

(pri Češniku)

LJUBLJANA

Lingarjeva ulica - Stritarjeva ulica

v kateri dobite vedno v veliki izberi naj-
novejše blago za ženske in moška oblačila

Postrežba poštena in zanesljiva.
Cene najnižje.

A. Lukič

Slovenska
konfekcijska trgovina za:
gospode, dame, dečke, deklice

Ljubljana

Pred škofijo 19.

Lekarna „PRI KRONI“ Mr. Ph. BOHINCA

v Ljubljani, na vogalu Bleiweisove in Rimske ceste

priporočata sledeča zdravila:

Baizam proti želodčnim bole-
činam, steklenica 20 vin., 6
steklenic 1 krono.
Kaplje za želodec, izvrstno,
krepilno in slast do jedi po-
spešujoče sredstvo, steklenica
40 vin., 6 steklenic 2 kroni.
Kaplje zoper želodčni krč,
steklenica 40 vin., 6 steklenic
2 kroni 50 vin.
Kaplje proti zobobolu,
steklenica 20 vin.
„Sladin“ za otroke.
Obliž za kurja očesa, brada-
vice in trdo kožo, mala škat-
ljica 50 vin., večja 1 K 20 vin.
Odvajalne krogljice, škatljica
30 vin.
Poslajalni prašek, proti ognji-
vanju otrok in proti potenju
nog, škatljica 50 vin., 6 škatlic
2 kroni 50 vin.
Protinski cvet, proti trganju
po udih, steklenica 1 krono.
Ribje olje, steklenica 1 krono.
Salicilni kolodij za odstra-
nitev kurjih oces, bradavic in
trde kože, steklenica 70 vin.
Tinktura za želodec, odva-
jalno, krepilno in slast po-
spešujoče sredstvo, steklenica 20
vin., 6 steklenic 1 krono.
Tinktura za lasje, steklenica 1 K.
Trpotčev sok, izvrsten pri-
pomoček proti kašlju stekl. 1 K.
Železnato vino, steklenica 2
kr. 60 vin., in 4 kr. 80 vin.
Železnate krogljice, proti ble-
dici (Bleichsucht) mala škatljica
70 vin., velika 1 krono 60 vin.

**Dežnike in
solnčnike**
domačega izdelka

najboljše kakovosti, pri-
poročata po najnižji ceni
slavnemu občinstvu

JOSIP VIDMAR, tovarna dežnikov, Ljubljana

Pred škofijo št. 19. Stari trg št. 4. Prešernova ulica št. 4.

Popravila se izvršujejo točno in ceno.

Usojam si naznaniti častitim odjemalcem, da
sem odpri na Tržaški cesti št. 1

„pri Kerčonu“ filialo

moje trgovine z železnino, hiš-
nega in kuhinjskega orodja.

Blagovolite mi tudi nadalje ohraniti cenjeno
naklonjenost.

Z odličnim spoštovanjem **Stefan Nagy**

Edina in najkrajša črta v Ameriko!

Samo
6 dni!

Samo
6 dni!

HAVRE NEW-YORK

francoska prekomorska družba

Veljavne vožne liste (Šifkarte) za francosko linjo
čez Havre, ter liste za povratek iz Amerike
v domovino in brezplačna pojasnila, daje samo

ED. ŠMARD

oblastveno potrjena potovalna p.sarna v Ljubljani
Dunajska cesta št. 18 v novi hiši „KMETSKE
POSJOJILNICE“ nasproti gostilni pri „FIGOVCU“.

Putniki v Ameriko
Kateri želijo dobro, po ceni in
zanesljivo potovali naj se obrnejo
na **Simona Šmeleka**
v Ljubljani Kolodvorske ulice 20.
Vsakovrstni Pojasnila daje se brezplačno.

IVAN JAK in SIN

v Ljubljani, Dunajska cesta št. 17

priporočata svojo bogato zalogo raznovrstnih

**voznih koles in
šivalnih strojev**

za rodbino in obrt.

